

แผนแม่บท

18

การเติบโต
อย่างยั่งยืน

อนุรักษ์ ปันฟู คุ้มครอง
อย่างมีส่วนร่วม เพื่อความหลากหลาย
ทางชีวภาพและการเติบโตอย่างยั่งยืน

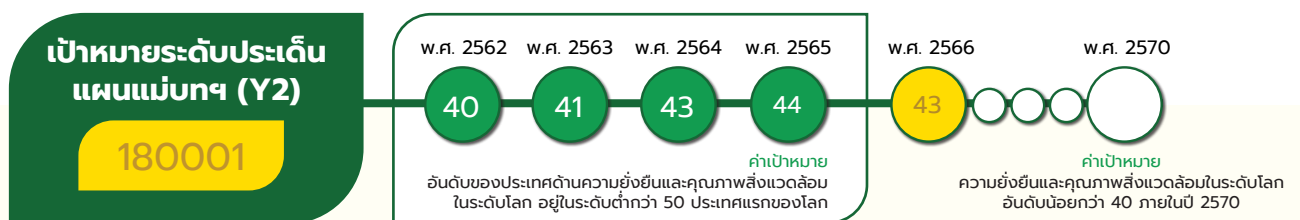

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน

มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับสภาพแวดล้อมของประเทศให้มีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน สนับสนุนการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผ่านการอนุรักษ์และฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) คือ สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 180001 สภาพแวดล้อมของประเทศไทย มีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ความยั่งยืนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับโลก อันดับน้อยกว่า 40 ภายในปี 2570

เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) 180001 ยังคงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเดิมที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ ความยั่งยืนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับโลก อันดับน้อยกว่า 40 ภายในปี 2570 ตามที่ปรากฏในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เผยแพร่ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากความยั่งยืนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับโลก จากรายงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ประเทศไทยมีอันดับด้านความยั่งยืนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับโลกอยู่ในอันดับที่ 43 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้อันดับไม่น้อยกว่า 43 คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566

การเติบโตอย่างยั่งยืน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากอันดับด้านความยั่งยืนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับโลก โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) อยู่ในอันดับที่ 43 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ที่อันดับน้อยกว่า 40 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 93.02 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่อันดับ 44 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น ร้อยละ 2.27**

ทั้งนี้ การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน ยังมีประเด็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ได้แก่ ปัญหาการใช้ทรัพยากรของประเทศขาดความสมดุล เกินกว่าความสามารถในการผลิตของระบบนิเวศ ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความพยายามดำเนินการทั้งส่งเสริมและแก้ไขมาตลอดห้วงการพัฒนาที่ผ่านมา แต่ยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลได้ อีกทั้งยังมีความท้าทายจากปัจจัยภายนอกที่กระทบต่อการสร้างสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืนของประเทศ เช่น การกำหนดราคาสินค้านำเข้าเพื่อกีดกันการนำเข้าสินค้าที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงก่อนข้ามพรมแดนของสหภาพยุโรปรวมถึงการที่ประเทศไทยจะต้องเร่งดำเนินการตามพันธกรณีต่าง ๆ ที่ได้ให้คำมั่นสัญญาไว้กับนานาประเทศ และแม้ว่าเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) จะมีสถานการณ์อยู่ในระดับดี แต่ในระดับเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย (Y1) ส่วนใหญ่ยังมีผลการดำเนินงานในระดับคงที่ และอาจไม่ได้ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) โดยตรง จึงยังมีประเด็นท้าทายสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งรัดให้เกิดการแก้ไขในประเด็นการพัฒนา ดังนี้ การผลักดันให้เกิดการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ป่าไม้ การใช้ประโยชน์ฐานทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในด้านการรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวของประเทศ การสร้างสมดุลระบบนิเวศทางทะเล รวมถึงการเปลี่ยนผ่านรูปแบบการผลิตและบริโภคที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ผ่านการส่งเสริมโมเดลเศรษฐกิจสีเขียว การสนับสนุนและจูงใจที่ช่วยเร่งรัดให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการสร้างความยั่งยืนของภาคอุตสาหกรรมสีเขียวให้ควบคู่ไปกับการยกระดับความสามารถในการแข่งขัน รวมไปถึงการสนับสนุนเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้เพิ่มขึ้น และยังคงมีความท้าทายต่อการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเป้าหมาย ได้แก่ การมีระบบฐานข้อมูลที่ยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการสนับสนุนการขับเคลื่อนและประเมินผลการดำเนินงาน อาทิ ข้อมูลพื้นที่สีเขียวที่จัดเก็บตามนิยามของประเทศ ข้อมูลการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์รายสาขา ข้อมูลการใช้วัสดุของประเทศ ดัชนีการหมุนเวียนวัสดุ ข้อมูลดัชนีการสูญเสียอาหาร เป็นต้น การสนับสนุนให้เกิดกลไกภาคบังคับที่ผลักดันให้ผู้ก่อมลพิษต้องคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม อาทิ พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พระราชบัญญัติการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน พระราชบัญญัติอากาศสะอาด เป็นต้น การส่งเสริมให้ใช้มาตรการทางภาษี ลดปริมาณรถยนต์เก่าบนท้องถนนที่ปล่อยมลพิษทางอากาศ รวมถึงการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับผู้ก่อมลพิษ อีกทั้งควรส่งเสริมกลไกเชิงสมัครใจผ่านการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบ ให้เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของทุกภาคส่วนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสอดคล้องประเด็นไว้กับการศึกษาในทุกช่วงวัย เร่งปลูกฝังความเป็นพลเมืองเพื่อสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วน

การเติบโตอย่างยั่งยืน

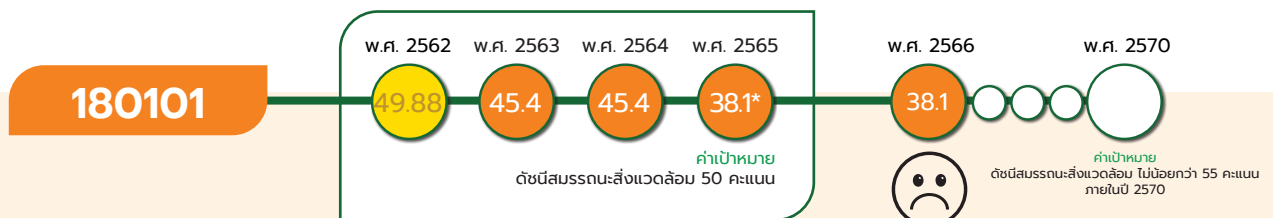
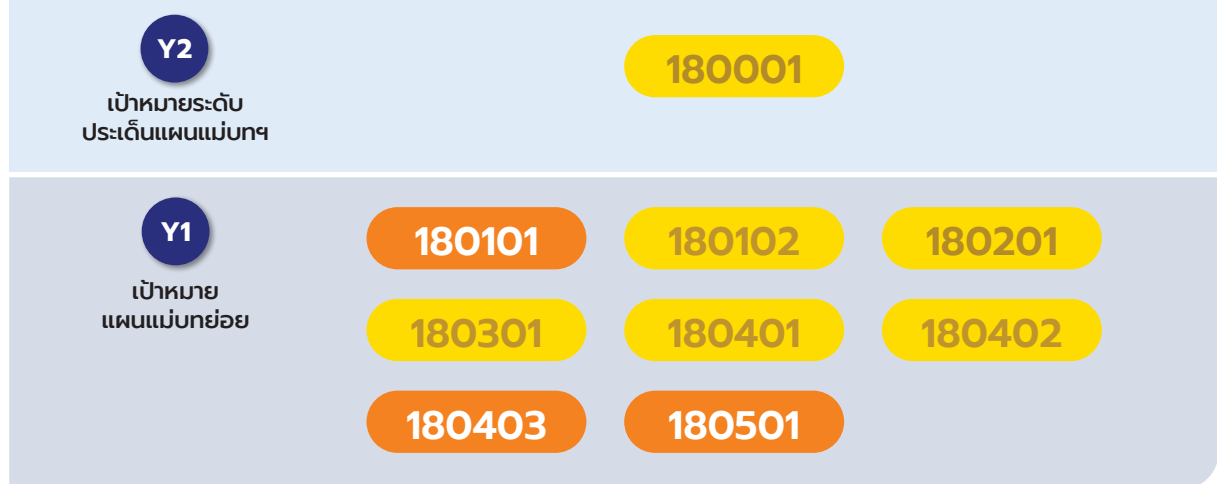

แผนแม่บท
18

สถานการณ์บรรลุเป้าหมายประจำปี พ.ศ. 2566

แผนแม่บทฯ ประเด็น (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 8 เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ซึ่งมีสถานการณ์บรรลุเป้าหมายสรุปได้ ดังนี้

การแสดงสถานการณ์บรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) และเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2)

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180101 ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ พ.ศ. 2566 ใช้ค่าสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ที่ 38.1 คะแนน เนื่องจากตัวชี้วัดดังกล่าวมีการรายงานทุก 2 ปี ดังนั้น ในการเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ 45.4 คะแนน ส่งผลให้ค่าตัวเลขสถานการณ์การพัฒนามาใช้ในวงกลมแสดงค่าสถานการณ์บรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2565 จึงเป็นตัวเลขเดียวกับตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบสถานการณ์

การบริโภคและการผลิตของประเทศมีความยั่งยืนสูงขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า 55 คะแนน ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม จัดทำโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ที่มีการรายงานทุก 2 ปี โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีคะแนน 38.1 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนดค่าดัชนีไว้ที่ ไม่น้อยกว่า 55 คะแนน ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 69.27 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้ **สถานการณ์บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ 45.4 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่งลง ร้อยละ 16.08

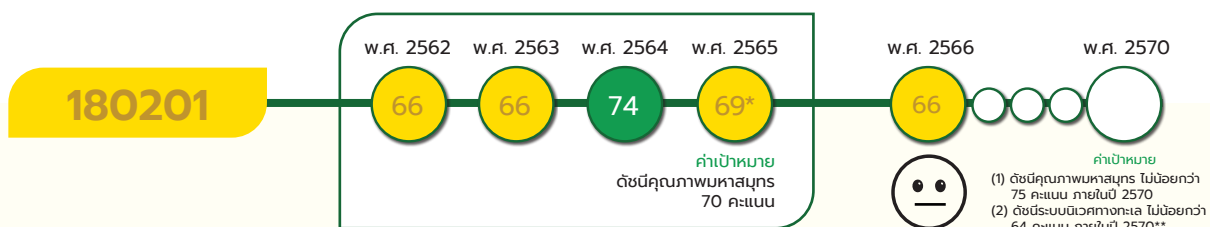
การเติบโตอย่างยั่งยืน

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180102 สำหรับสถานการณ์ พ.ศ. 2562 – 2566 พิจารณาจากตัวชี้วัด (1) พื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ เพียงตัวชี้วัดเดียวเท่านั้น เนื่องจากตัวชี้วัด (2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ และตัวชี้วัด (3) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบท รวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ อยู่ระหว่างจัดเก็บข้อมูล เพื่อจำแนกพื้นที่ป่าไม้ประเภทต่าง ๆ นอกจากป่าธรรมชาติ ให้ครอบคลุมพื้นที่ตามนิยามที่กำหนดไว้

พื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ สัดส่วนพื้นที่สีเขียวทุกประเภทต่อพื้นที่ทั้งประเทศ ได้แก่ (1) พื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ ร้อยละ 33 ภายในปี 2570 (2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ ร้อยละ 12 ภายในปี 2570 และ (3) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบท รวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 3 ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 1 ตัวชี้วัด คือ (1) พื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ เนื่องจากตัวชี้วัด (2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ และตัวชี้วัด (3) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบท รวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ อยู่ระหว่างจัดเก็บข้อมูล โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) สัดส่วนพื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ มีจำนวน 102,135,974.96 ไร่ จากพื้นที่ทั้งประเทศ จำนวน 323,528,699.65 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.57 ต่อพื้นที่ทั้งประเทศ (ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ตามโครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้) โดยภาคเหนือมีพื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออก ตามลำดับ และมี 3 จังหวัดที่ไม่พบพื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดอ่างทอง เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ร้อยละ 33 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 95.67 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 31.59 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ง ร้อยละ 0.06

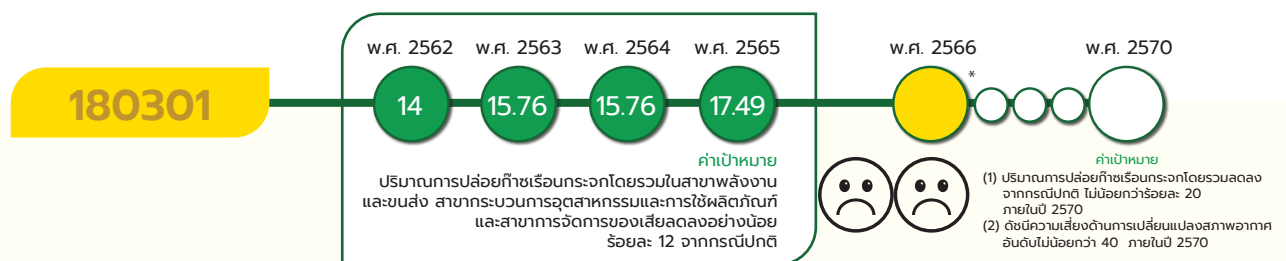
หมายเหตุ : * เป้าหมาย 180201 ดัชนีคุณภาพพหุสาขาร แสดงค่าสถานการณ์ พ.ศ. 2565 อยู่ที่ 69 คะแนน ตามที่แสดงไว้ในรายงานประจำปี พ.ศ. 2565 คิดเป็นร้อยละ 98.57 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2565 ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) อย่างไรก็ตาม ดัชนีคุณภาพพหุสาขาร (OHI) มีการทบทวนค่าคะแนนทุกปี ส่งผลให้ค่าตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาที่ใช้ในวงกลมแสดงค่าสถานะการบรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2565 จึงเป็นค่าตัวเลขกับค่าตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบกับสถานการณ์

**ดัชนีระบบนิเวศทางทะเลอยู่ระหว่างจัดทำข้อมูล

ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเลเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 ได้แก่ (1) ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร ไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570 และ (2) ดัชนีระบบนิเวศทางทะเล ไม่น้อยกว่า 64 คะแนน ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 1 ตัวชี้วัด คือ (1) ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร เนื่องจากตัวชี้วัด (2) ดัชนีระบบนิเวศทางทะเล อยู่ระหว่างจัดทำข้อมูล โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร มีคะแนน 66 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนดค่าดัชนีไว้ที่ 75 คะแนน ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 88 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด มีคะแนน 66 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่คงเดิม

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180301 สำหรับสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากเป็นกรณี 2 ตัวชี้วัด

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยลดลง กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 ได้แก่ (1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมลดลงจากกรณีปกติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ภายในปี 2570 และ (2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อันดับไม่ต่ำกว่า 40 ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ (2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พิจารณาได้ดังนี้

(1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) คิดเป็นร้อยละ 15 ใน 2 สาขา ได้แก่ สาขาพลังงานและสาขาคมนาคมขนส่ง จากทั้งหมด 5 สาขา เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 75 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

(2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ประเทศไทยมีอันดับที่ 34 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้อันดับไม่ต่ำกว่า 40 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 85 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

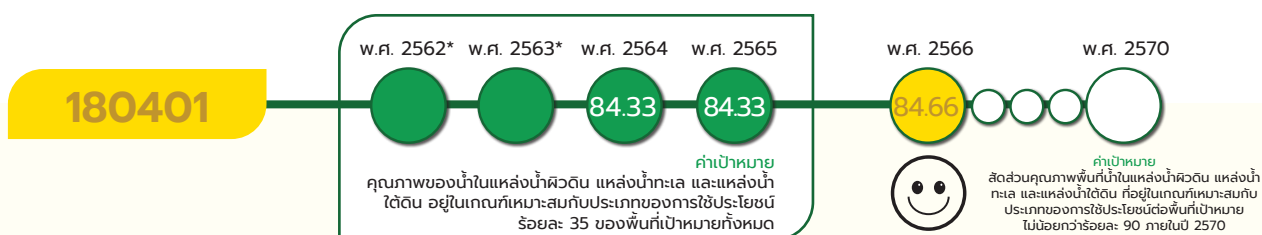

การเติบโตอย่างยั่งยืน

เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยจาก 2 ตัวชี้วัด พบว่ามีค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 80 ส่งผลให้**สถานการณ์บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุดพิจารณาได้ดังนี้

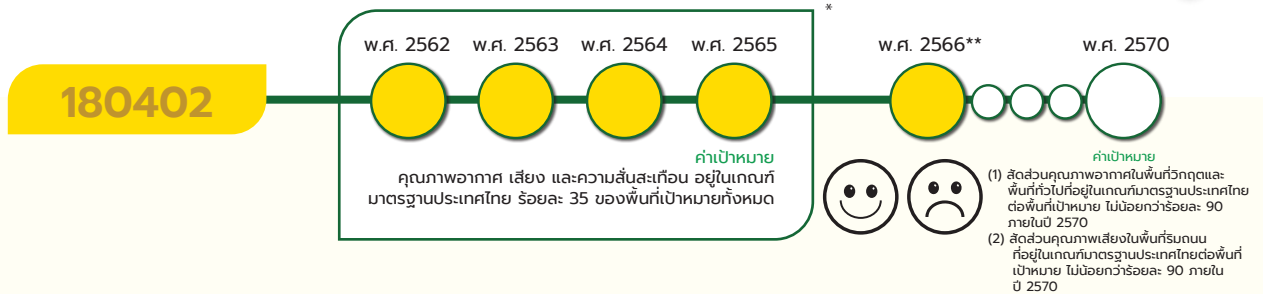
(1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 17.49 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง ร้อยละ 14.24**

(2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่อันดับ 67 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง ร้อยละ 49.25**

คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ สัดส่วนคุณภาพพื้นที่น้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำทะเล และแหล่งน้ำใต้ดิน ที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมกับประเภทของการใช้ประโยชน์ต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากสัดส่วนคุณภาพพื้นที่น้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำทะเล และแหล่งน้ำใต้ดินที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมกับประเภทของการใช้ประโยชน์ต่อพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่ร้อยละ 84.66 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 94.07 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**สถานการณ์บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 84.33 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น ร้อยละ 0.39**

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180402 สำหรับสถานการณ์ 2562 – 2565 ตัวชี้วัดคุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือน อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทย ไม่มีการรายงาน ดังนั้น จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายปีในแต่ละพื้นที่และระดับเสียงในสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ริมถนนและพื้นที่ทั่วไป ซึ่งเป็นการบรรยาย ทำให้ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

**สำหรับสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากเป็นกรณี 2 ตัวชี้วัด

คุณภาพอากาศ และเสียง อยู่ในระดับมาตรฐานของประเทศไทย กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุ ใน พ.ศ. 2570 ได้แก่ (1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570 และ (2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย และ (2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย พิจารณาได้ดังนี้

(1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่ร้อยละ 76.31 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 84.79 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

(2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่ร้อยละ 71.30 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 79.22 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยจาก 2 ตัวชี้วัด พบว่ามีค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 82.01 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ได้ดังนี้

(1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 70.58 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น ร้อยละ 8.12**

(2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 73 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง ร้อยละ 2.33**

การเติบโตอย่างยั่งยืน

180403

พ.ศ. 2562 พ.ศ. 2563 พ.ศ. 2564 พ.ศ. 2565

0.52

0.50

0.64

0.68

ค่าเป้าหมาย
ดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ
0.74 คะแนน

พ.ศ. 2566

0.43

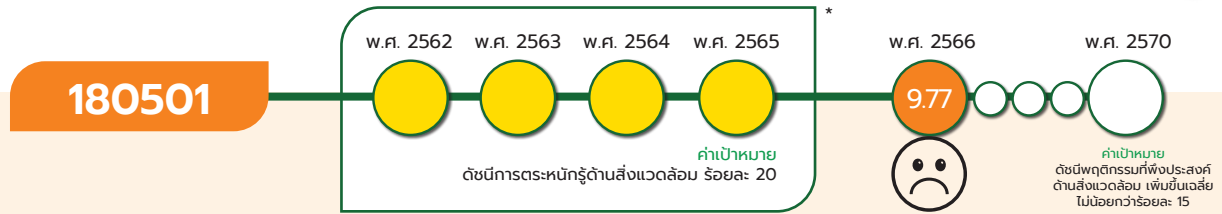

พ.ศ. 2570

ค่าเป้าหมาย
ดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ ไม่น้อยกว่า
0.81 คะแนน ภายในปี 2570

การจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตราย สารเคมีในภาคการเกษตร และกากอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ ไม่น้อยกว่า 0.81 คะแนน ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีคะแนน 0.43 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนดค่าดัชนีไม่น้อยกว่า 0.81 คะแนน ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 53.09 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้ **สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ 0.68 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่งลง ร้อยละ 36.76

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180501 สำหรับสถานการณ์ พ.ศ. 2562 – 2565 ตัวชี้วัดดัชนีการตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีการรายงาน ดังนั้น จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง โดยใช้ข้อมูลเทียบเคียงที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นการบรรยาย ทำให้ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

คนไทยมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ดัชนีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย (1) จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.24 (2) จำนวนองค์กรเอกชน (NGO) ด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.34 (3) จำนวนกิจการ/องค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานของโครงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Green) ลดลงคิดเป็นร้อยละ 31.18 และจำนวนโรงเรียน Eco-School เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 80.66 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของจำนวนกิจการ/องค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานของโครงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Green) และจำนวนโรงเรียน Eco-School เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 24.74 โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าเฉลี่ยจาก 3 องค์ประกอบ เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.77 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 คิดเป็นร้อยละ 65.13 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีการจัดเก็บข้อมูลเฉพาะจำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และจำนวนองค์กรเอกชน (NGO) ด้านสิ่งแวดล้อม คิดอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยได้ร้อยละ 4.93 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ง ร้อยละ 98.17

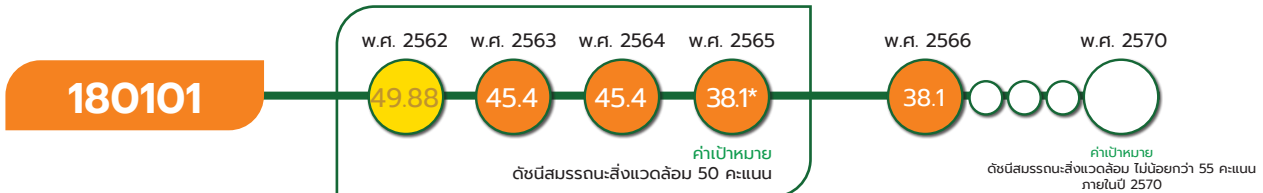

การเติบโตอย่างยั่งยืน

180101

แผนแม่บทย่อย

การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
บนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180101 ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ พ.ศ. 2566 ใช้ค่าสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ที่ 38.1 คะแนน เนื่องจากตัวชี้วัดดังกล่าวมีการรายงานทุก 2 ปี ดังนั้น ในการเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ 45.4 คะแนน ส่งผลให้ค่าตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาที่ใช้ในวงกลมแสดงค่าสถานะการบรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2565 จึงเป็นคนละตัวเลขกับค่าตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบสถานการณ์

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

การบริโภคและการผลิตของประเทศมีความยั่งยืนสูงขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า 55 คะแนน ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนให้พื้นที่คุ้มครองได้รับการอนุรักษ์ คุ้มครอง เพื่อลดการสูญเสียชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ลดความขัดแย้งระหว่างสัตว์ป่า มนุษย์ และชุมชน และให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการป่าไม้เชิงพื้นที่ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ พื้นฟู ใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางธรรมชาติ การส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนหรืออุตสาหกรรมสีเขียว และการผลิตและใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180101 ยังคงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเดิมที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า 55 คะแนน ภายในปี 2570 ตามที่ปรากฏในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เผยแพร่ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562

180101

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน 180101 การบริโภคและการผลิตของประเทศมีความยั่งยืนสูงขึ้น	หมวดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายระดับหมวดหมาย 1. เพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 2. การอนุรักษ์ พืชพันธุ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน 3. การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน	ไม่มี

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180101 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมายที่ 10** ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ **เป้าหมายที่ 1** การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ **เป้าหมายที่ 2** การอนุรักษ์ พืชพันธุ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน **เป้าหมายที่ 3** การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน และไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยตรง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีคะแนน 38.1 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 41.5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.81 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566 โดยพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน คือ (1) การประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม 43.8 คะแนน (2) คุณภาพระบบนิเวศ 37.3 คะแนน และ (3) การประเมินการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 36 คะแนน ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมจัดทำขึ้นโดยศูนย์นโยบายด้านกฎหมายและสิ่งแวดล้อมแห่งมหาวิทยาลัยเยล ซึ่งมีการประเมินและจัดอันดับทุก ๆ 2 ปี นับเป็นความท้าทายที่จะต้องเร่งดำเนินการให้สามารถบรรลุตามค่าเป้าหมายได้ในห้วงการพัฒนาต่อไป ทั้งนี้ ในปัจจุบัน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ดำเนินโครงการศึกษาเพื่อประเมินดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยข้อมูลล่าสุด พ.ศ. 2565 ประเทศไทยมีค่าดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม (EPI+) ที่ใช้รูปแบบการคำนวณและค่าถ่วงน้ำหนักตาม EPI ของมหาวิทยาลัยเยลและมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย แต่ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานในประเทศไทยที่เป็นปัจจุบัน คำนวณค่าคะแนนได้ 49.6 คะแนน อย่างไรก็ตาม ในการประเมินยังมีข้อจำกัดในเชิงข้อมูลในบางตัวชี้วัดย่อย ในห้วงการพัฒนาต่อไปจึงอาจมีการนำ EPI+ ที่ศึกษาเสร็จสมบูรณ์แล้วมาเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบในการติดตามประเมินผลเป้าหมายการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในบริบทต่อไปได้

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม จัดทำโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีการรายงานทุก 2 ปี โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีคะแนน 38.1 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนดค่าดัชนีไว้ที่ไม่น้อยกว่า 55 คะแนน ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 69.27 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ 45.4 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง ร้อยละ 16.08

ตัวชี้วัด	2561	2562	2563	2564	2565	2566	ค่าเป้าหมาย ปี 2566	ค่าเป้าหมาย ปี 2570
ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม (Global)	อันดับ 121 49.88 คะแนน	N/A	อันดับ 78 45.4 คะแนน	N/A	อันดับ 108 38.1 คะแนน	N/A	41.50 คะแนน	55 คะแนน
ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม (ของไทย, EPI+)	N/A	N/A	57.9 คะแนน	N/A	49.6 คะแนน	N/A		

การดำเนินงานที่ผ่านมา

ภาครัฐยังคงให้ความสำคัญกับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจสีเขียวผ่านการผลักดันส่งเสริมโมเดล เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว อย่างต่อเนื่อง ในสาขาต่าง ๆ มีการผลักดันโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เช่น โครงการประเมินความคุ้มค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค โครงการศึกษาความเหมาะสมในการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์หรือมาตรการจูงใจเพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและขยายเครือข่ายคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการต่อยอดและขยายผลแผนแม่บทอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมสู่การใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างเศรษฐกิจชีวภาพ โดยสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ โครงการขับเคลื่อนการผลิตอาหารอย่างยั่งยืนตามแนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (แนวคิด BCG) : การลดลงในปริมาณหรือคุณภาพของอาหาร

และขยะเศษอาหาร ตลอดจนห่วงโซ่อุปทาน โดยสถาบันอาหาร เป็นต้น รวมถึงมีการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่สามารถช่วยสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจสีเขียวที่สำคัญ เช่น โครงการ Partnership for Action on Green Economy (PAGE) เป็นความร่วมมือเพื่อปฏิบัติการผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินการด้านเศรษฐกิจสีเขียวอย่างบูรณาการ มีการผลักดันประเด็นสำคัญภายใต้ความร่วมมือ อาทิ การศึกษาการจัดทำระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคบังคับ การพัฒนากลไกการเงินในการจัดการขยะชุมชนของประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในหมวดหมู่ที่ 10 ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ยังคงมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่การผลิตและบริโภคที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การสร้างความยั่งยืนของภาคอุตสาหกรรมสีเขียวให้ควบคู่ไปกับการยกระดับความสามารถในการแข่งขัน และการสนับสนุนและสร้างมาตรการจูงใจที่จะช่วยเร่งรัดให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาระบบอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่บนฐานการผลิตและบริโภคที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม **ข้อจำกัดของการมีระบบฐานข้อมูลที่ยังไม่ครอบคลุมเพียงพอเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินการตามเป้าหมาย** โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจสีเขียวอย่างเป็นระบบ เช่น ข้อมูลการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์รายสาขา ข้อมูลการใช้วัสดุของประเทศ ดัชนีการหมุนเวียนวัสดุ ข้อมูลดัชนีการสูญเสียอาหาร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในห้วงการพัฒนาต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการผลักดันให้เกิดการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู การใช้ประโยชน์ฐานทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมยั่งยืนและอุตสาหกรรมสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดรูปแบบการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมด้วยการสนับสนุนให้ภาคการผลิตเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จำเป็น ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนและส่งเสริมการขยายชนิดรายการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของหลากหลายภาคและการรับรองที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ เร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ครอบคลุมสามารถใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินการตามเป้าหมายการบริโภคและการผลิตของประเทศ มีความยั่งยืนสูงขึ้น โดยเฉพาะการมีข้อมูลในสาขาที่สำคัญต่าง ๆ ที่จะช่วยเกิดการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการผลิตและบริโภคยั่งยืน และการเชื่อมต่อข้อมูลทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยอาศัยกฎหมาย นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ โดยการสนับสนุนให้เกิดกฎหมายเพื่อผลักดันให้ผู้ผลิตคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบวงจรเพื่อใช้เป็นแนวทางให้ผู้ผลิตคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การออกแบบ การกระจายสินค้า การรับคืน การเก็บรวบรวม การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น

แผนแม่บทย่อย

การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
บนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180102 สำหรับสถานการณ์ พ.ศ. 2562 – 2566 พิจารณาจากตัวชี้วัด (1) พื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ เพียงตัวชี้วัดเดียวเท่านั้น เนื่องจากตัวชี้วัด (2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ และตัวชี้วัด (3) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบท รวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ อยู่ระหว่างจัดเก็บข้อมูล เพื่อจำแนกพื้นที่ป่าไม้ประเภทต่าง ๆ นอกจากป่าธรรมชาติ ให้ครอบคลุมพื้นที่ตามนิยามที่กำหนดไว้

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

พื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

สัดส่วนพื้นที่สีเขียวทุกประเภทต่อพื้นที่ทั่วประเทศ ได้แก่ (1) พื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ ร้อยละ 33 ภายในปี 2570 (2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ ร้อยละ 12 ภายในปี 2570 และ (3) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบทรวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 3 ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนให้พื้นที่คุ้มครองได้รับการอนุรักษ์ คุ้มครอง เพื่อลดการสูญเสียชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ลดความขัดแย้งระหว่างสัตว์ป่า มนุษย์ และชุมชน และให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการป่าไม้เชิงพื้นที่ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้จากทุกภาคส่วน การมีมาตรการแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันที่มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม การมีแผนการฟื้นฟูระบบนิเวศ ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดระเบียบที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎรในพื้นที่ป่าอย่างเป็นธรรมโดยระลึกถึงหลักสิทธิมนุษยชนและความยั่งยืนในทุกมิติ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180102 ยังคงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเดิมที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ สัดส่วนพื้นที่สีเขียวทุกประเภทต่อพื้นที่ทั่วประเทศ ได้แก่ (1) พื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ ร้อยละ 33 ภายในปี 2570 (2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ ร้อยละ 12 ภายในปี 2570 และ (3) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบทรวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 3 ภายในปี 2570 ตามที่ปรากฏในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เผยแพร่ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562

180102

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน 180102 พื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น	หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 2. การอนุรักษ์ พืชพันธุ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	ข.ด้านอื่น ๆ (2) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั่วประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180102 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมู่ที่ 10** ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ **เป้าหมายที่ 2** การอนุรักษ์ พืชพันธุ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ใน **หมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258** ในส่วนของด้านอื่นๆ ที่กำหนดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั่วประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจาก 1 ตัวชี้วัด คือ (1) พื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ เนื่องจากตัวชี้วัด (2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ และตัวชี้วัด (3) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบทรวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ อยู่ระหว่างจัดเก็บข้อมูล โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) สัดส่วนพื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ มีจำนวน 102,135,974.96 ไร่ จากพื้นที่ทั้งประเทศ จำนวน 323,528,699.65 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.57 ต่อพื้นที่ทั้งประเทศ (ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ตามโครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้) เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ร้อยละ 31.88 คิดเป็นร้อยละ 99.03 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566 โดยภาคเหนือมีพื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออก ตามลำดับ และมี 3 จังหวัดที่ไม่พบพื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดอ่างทอง ทั้งนี้ ในส่วนของพื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ และพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบทรวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ อยู่ระหว่างจัดเก็บข้อมูล เพื่อจำแนกพื้นที่ป่าไม้ประเภทต่าง ๆ ให้ครอบคลุมตามนิยามที่กำหนดไว้

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 1 ตัวชี้วัด คือ (1) พื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ เนื่องจากตัวชี้วัด (2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ และตัวชี้วัด (3) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบทรวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ อยู่ระหว่างจัดเก็บข้อมูล โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) สัดส่วนพื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ มีจำนวน 102,135,974.96 ไร่ จากพื้นที่ทั้งประเทศ จำนวน 323,528,699.65 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.57 ต่อพื้นที่ทั้งประเทศ (ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ตามโครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้) โดยภาคเหนือมีพื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก เชียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออก ตามลำดับ และมี 3 จังหวัดที่ไม่พบพื้นที่สีเขียวพื้นที่เป็นป่าธรรมชาติ ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดอ่างทอง เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ร้อยละ 33 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 95.67 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 31.59 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ง ร้อยละ 0.06

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเพิ่มพื้นที่สีเขียวทุกประเภท โดยมีการขับเคลื่อนในด้านต่าง ๆ เช่น (1) **การป้องกัน รักษา พื้นที่ป่าไม้เพื่อลดการถูกบุกรุกและถูกทำลาย แก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน** ผ่านการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติการบินบูรณาการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเทคโนโลยีด้านการบิน การป้องกันรักษาป่าและเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อการหยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า ลดการเกิดไฟป่าและยึดคืนผืนป่าจากการถูกบุกรุก การป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยบูรณาการอากาศยานภาคพื้นดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลรักษา และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จากข้อมูลสารสนเทศเชิงพื้นที่ความละเอียดสูงส่งผลต่อการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบตัดไม้พุ่มลดลงร้อยละ 10.12 (เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ย 3 ปีย้อนหลัง) (2) **การอนุรักษ์ พื้นที่ระบบนิเวศและการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้** โดยการส่งเสริมการปลูกไม้ป่าชายเลนเศรษฐกิจในพื้นที่เอกสารสิทธิของภาคเอกชน การส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ (ไม้ไผ่) โดยบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และ (3) **ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้มีสภาพที่สมบูรณ์เพื่อรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวของประเทศ** โดยพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการฟื้นฟู 52,550 ไร่ ป่าอนุรักษ์ที่เสื่อมสภาพได้รับการฟื้นฟู 6,760 ไร่ พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น 20,000 ไร่ และมีการจัดตั้งและพัฒนาป่าชุมชน 449 ป่าชุมชน ราษฎรในชุมชนได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน 200 ป่าชุมชน รวมทั้งได้มีการดำเนินโครงการเพื่อบริหารจัดการที่ดินป่าไม้อย่างเป็นระบบและเป็นธรรม ลดปัญหาความขัดแย้งจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

180102

ป่าไม้ระหว่างรัฐกับราษฎรในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยมีจำนวนเนื้อที่ป่าไม้การได้รับการสำรวจสภาพพื้นที่เพื่อจัดทำข้อมูลที่ดิน 64,840 ไร่ ทั้งนี้ จากการดำเนินงานดังกล่าว มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำในเป้าหมายการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

พื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงทุกปี โดยมีสาเหตุมาจากการบุกรุกพื้นที่ป่าของราษฎร ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ซึ่งถือเป็นประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังพื้นที่ป่า การแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่า การแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน เพื่อหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้และควรเร่งสร้างการร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนในพื้นที่โดยรอบ โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษา อนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ป่าอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

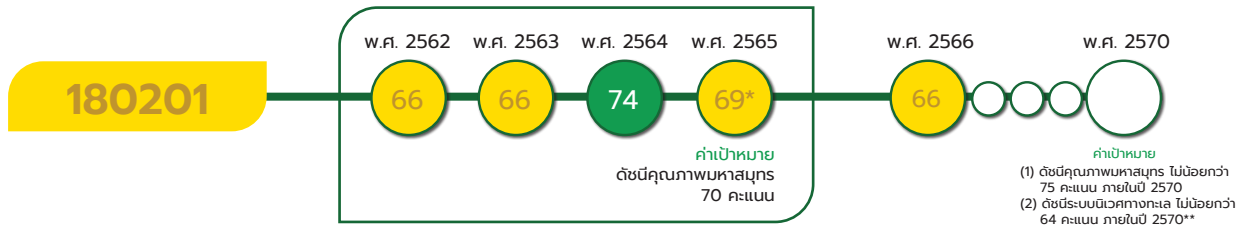
เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวนั้น ประเทศไทยควรมีการจัดทำแผนฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศรวมทั้ง ควรส่งเสริมการปลูกป่าธรรมชาติและป่าในเมืองจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวของประเทศ นอกจากนี้ ควรประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อจำแนกพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่สีเขียวประเภทต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้อ้างอิงการทำงานในทิศทางเดียวกันต่อไป

แผนแม่บทย่อย

การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
บนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

หมายเหตุ : * เป้าหมาย 180201 ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร แสดงค่าสถานการณ์ พ.ศ. 2565 อยู่ที่ 69 คะแนน ตามที่แสดงไว้ในรายงานประจำปี พ.ศ. 2565 คิดเป็นร้อยละ 98.57 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2565 ส่งผลให้มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) อย่างไรก็ตาม ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (OHI) มีการทบทวนค่าคะแนนทุกปี ส่งผลให้ค่าตัวเลขสถานการณ์การพัฒนายังอยู่ในวงกลมแสดงค่าสถานะการบรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2565 จึงเป็นคะแนนเดียวกับค่าตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบสถานการณ์

**ดัชนีระบบนิเวศทางทะเลอยู่ระหว่างจัดทำข้อมูล

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ความสำเร็จของระบบนิเวศทางทะเลเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

- (1) ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร ไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570
- (2) ดัชนีระบบนิเวศทางทะเล ไม่น้อยกว่า 64 คะแนน ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการเติบโตของประเทศจากกิจกรรมทางทะเลที่หลากหลายและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการดูแลฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งหมด โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่คำนึงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม การมีกฎหมายและนโยบายที่เอื้อต่อการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรทางทะเล การมีงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเลและชายฝั่ง และการจัดการประมงทางทะเลอย่างมีมาตรฐานและเกิดความยั่งยืนต่อระบบนิเวศทางทะเล

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180201 มีการคงตัวซ้ำเติม คือ (1) ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร แต่มีการปรับค่าเป้าหมาย จากเดิม 72 คะแนน เป็น ไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ภายในปี 2570 และได้เพิ่มตัวชี้วัด คือ (2) ดัชนีระบบนิเวศทางทะเล โดยกำหนดค่าเป้าหมายไม่น้อยกว่า 64 คะแนน ภายในปี 2570

180201

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน 180201 ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเลเพิ่มขึ้น	หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 1. มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น หมวดหมู่ที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 3. การท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 2. การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	ไม่มี

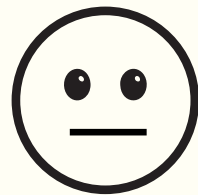
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180201 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมู่ที่ 1** ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง **เป้าหมายที่ 1** มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น **หมวดหมู่ที่ 2** ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน **เป้าหมายที่ 3** การท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ **หมวดหมู่ที่ 10** ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ **เป้าหมายที่ 2** การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยตรง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

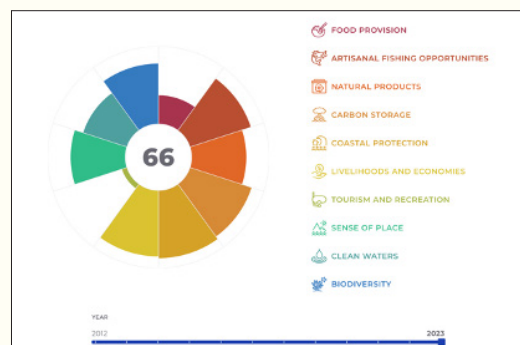
สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจาก 1 ตัวชี้วัด คือ (1) ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร เนื่องจากตัวชี้วัด (2) ดัชนีระบบนิเวศทางทะเล อยู่ระหว่างจัดทำข้อมูล โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร มีคะแนน 66 คะแนน เมื่อเทียบกับ ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 70.20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 94.02 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ที่กำหนดใน พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (Ocean Health Index : OHI) จัดทำโดยทีมนักวิจัย ทางทะเลจากทั่วโลก เป็นดัชนีบ่งชี้ระดับคุณภาพของระบบนิเวศทางทะเลในมิติต่าง ๆ ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 10 มิติย่อย ได้แก่ (1) การจัดหาอาหาร (2) โอกาสในการทำประมง ขนาดเล็ก (3) ผลกระทบจากธรรมชาติ (4) การจัดเก็บคาร์บอน (5) การป้องกันชายฝั่ง (6) การท่องเที่ยว และสันทนาการ (7) วิถีชีวิตและเศรษฐกิจชายฝั่ง (8) การรับรู้ถึงอัตลักษณ์และคุณค่าของสถานที่ (9) น้ำสะอาด และ (10) ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีการประเมินและรายงานผลเป็นประจำทุกปี เมื่อพิจารณา องค์ประกอบทั้ง 10 มิติที่ใช้ในการประเมินดัชนีคุณภาพมหาสมุทรนั้น พบว่า มิติด้านการป้องกันทรัพยากร ชายฝั่งเป็นมิติที่มีคะแนนสูงสุด โดยมี 87 คะแนน และมิติที่มีศักยภาพในการแข่งขันมีค่าคะแนนสูงกว่า คะแนนเฉลี่ยของโลก 3 มิติ คือ มิติโอกาสในการทำประมงขนาดเล็ก มิติการรับรู้ถึงอัตลักษณ์และคุณค่า ของสถานที่ และมิติความหลากหลายทางชีวภาพ ในขณะที่มิติการท่องเที่ยวและนันทนาการและมิติศักยภาพ ด้านอาหารจากการทำประมงและการเพาะเลี้ยงอย่างยั่งยืนนั้นมีคะแนนในระดับต่ำ ทั้งนี้ ใน พ.ศ. 2565 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) ได้ทำการประเมินคะแนนดัชนีคุณภาพมหาสมุทรของประเทศไทย (OHI Go) โดยมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลสถานภาพที่เป็นปัจจุบันของประเทศไทย ซึ่งดำเนินการเปลี่ยน ขึ้นข้อมูลจำนวน 6 เป้าหมาย และมีผลการประเมินคะแนนเท่ากับ 74.94 คะแนน ซึ่งมีคะแนนสูงกว่า คะแนนที่มีการประเมินโดยทีมนักวิจัยทางทะเลจากทั่วโลก และในส่วนของ การประเมินดัชนีระบบนิเวศ ทางทะเลใน พ.ศ. 2566 นั้น อยู่ระหว่างจัดทำข้อมูล

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 1 ตัวชี้วัด คือ (1) ดัชนีคุณภาพมหาสมุทร เนื่องจากตัวชี้วัด (2) ดัชนีระบบนิเวศทางทะเล อยู่ระหว่างจัดทำข้อมูล โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ดัชนีคุณภาพ มหาสมุทร มีคะแนน 66 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนด ค่าดัชนีไว้ที่ 75 คะแนน ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 88 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

ส่งผลให้ **สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับ ใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บ ข้อมูลล่าสุด มีคะแนน 66 คะแนน สะท้อนให้ เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่คงเดิม

คะแนนดัชนีคุณภาพมหาสมุทรของประเทศไทย พ.ศ. 2566

ที่มา : Global Ocean Health Index (ข้อมูล ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2566)

การเติบโตอย่างยั่งยืน

180201

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ บริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลน โดยกำหนดเขตป่าชายเลนอนุรักษ์ จัดทำแผนที่เครื่องหมายแสดงแนวเขต จัดทำกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ รวมถึงออกมาตรการคุ้มครองป่าชายเลนพร้อมแผนที่แนบท้าย ร่วมกันปลูกป่าชายเลน เพื่อประโยชน์จากคาร์บอนเครดิต โดยภาครัฐ เอกชน และประชาชน อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งผ่านโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้วยการใช้นวัตกรรมไม้โกงกางเทียมบรรเทาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดทราย เพื่อลดการสูญเสียระบบนิเวศหาดทราย และส่งเสริมเศรษฐกิจ ฐานรากของชุมชน รวมถึงทำรั้วดักทราย ปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น ปลูกเสริมปะการัง จัดวางวัสดุลงเกาะสำหรับตัวอ่อนปะการัง จัดวางปะการังเทียม ฟื้นฟูหญ้าทะเล โดยการปลูกเสริม ควบคุมตรวจสอบการทำประมงผิดกฎหมาย ดำเนินมาตรการปิดอ่าวในช่วงฤดูวางไข่ของสัตว์น้ำในทะเลอ่าวไทย เพื่อรักษาสมดุลทางธรรมชาติและสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภาคทะเล อย่างยั่งยืน ติดตั้งทุ่นผูกเรือเพื่ออนุรักษ์แนวปะการังในพื้นที่ท่องเที่ยวทางทะเล ช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายาก เกยตื้น จัดตั้งศูนย์ช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากฝั่งอันดามันในจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดระยอง บริหารจัดการขยะทะเล โดยจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศทะเล จัดทำมาตรการลดขยะลงสู่ทะเล ศึกษาวิจัยผลกระทบของขยะทะเลต่อสัตว์ทะเลหายาก จัดเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพและเป็นปัจจุบันเพื่อจัดทำฐานข้อมูล ทะเลผ่านโครงการจัดทำบัญชีมหาสมุทรระดับประเทศ (National Ocean Accounts) ดำเนินการจัดเตรียม ข้อมูลในการประเมินดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (OHI Go) และหาวิธีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทและประเภทของข้อมูลที่มีการจัดเก็บในประเทศไทย เพื่อสร้างแนวทางการเตรียมข้อมูล การประเมินดัชนีคุณภาพมหาสมุทรในรูปแบบ OHI+ รวมถึงได้เผยแพร่เอกสาร “คู่มือดัชนีคุณภาพ มหาสมุทรฉบับประชาชน” ในส่วนของการสร้างองค์ความรู้ทางทะเลและมหาสมุทรและผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเลนั้น มีการขับเคลื่อนไปสู่การเรียนการสอนในสถานศึกษาในพื้นที่นำร่อง โดยขับเคลื่อนผ่านสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด 23 จังหวัดชายทะเล มุ่งเน้นให้เด็กนักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับทะเลและมหาสมุทร ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเขตทางทะเล อีกทั้งมีการผลักดัน การประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่ง โดยมีการออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว 3 พื้นที่จาก เป้าหมาย 35 พื้นที่ ได้แก่ หมู่เกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราช, เกาะโลซิน จังหวัดปัตตานี และพื้นที่ ชายฝั่งจังหวัดตรัง เพื่อคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์และสามารถ ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมานั้นสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมายความว่า 11 ในเป้าหมายระดับมหุทธมาการอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และยังสอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปประเทศ ในการบริหารจัดการเขตทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัดที่มุ่งหมายให้ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ทางทะเลเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

การบริหารจัดการหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 คลี่คลายลง ภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งได้กลับสู่สภาวะปกติ ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปริมาณขยะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งรั่วไหลลงสู่ทะเลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและระบบนิเวศทางทะเล อีกทั้งการปรับภูมิทัศน์พื้นที่ชายฝั่งเพื่อรองรับการท่องเที่ยวยังส่งผลต่อพื้นที่ป่าชายเลน ป่าชายหาดและป่าพรุบริเวณชายฝั่ง ประกอบกับผลการประเมินดัชนีคุณภาพมหาสมุทร พ.ศ. 2566 พบว่า มิติการท่องเที่ยวและนันทนาการเป็นมิติที่มีค่าคะแนนต่ำที่สุด รองลงมาคือ มิติด้านกายภาพด้านอาหารจากการทำประมงและการเพาะเลี้ยงอย่างยั่งยืน เนื่องจากการใช้ประโยชน์ในเชิงท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งได้ไม่เต็มศักยภาพเท่าที่ควร และยังมีผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเล รวมถึงรูปแบบการทำประมงที่ไม่ยั่งยืนเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีประเด็นท้าทายที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ปริมาณน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้สถานการณ์การกัดเซาะชายฝั่งรุนแรงมากยิ่งขึ้น อุณหภูมิของน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นอาจนำไปสู่การฟอกขาวของแนวปะการัง ความเป็นกรดของน้ำทะเลที่เกิดจากปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่มหาสมุทรดูดซับไว้สูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตในทะเล

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

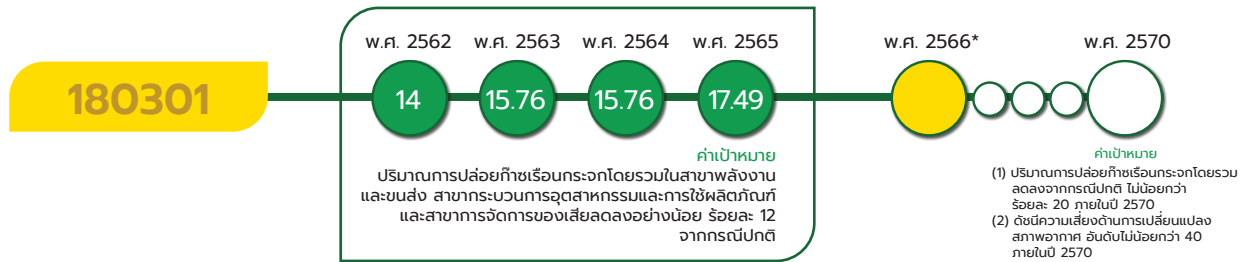
เพื่อให้สามารถบรรลุค่าเป้าหมายดัชนีคุณภาพมหาสมุทรที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินดัชนีคุณภาพมหาสมุทรให้เป็นปัจจุบัน มีความเป็นสากล และเผยแพร่เป็นสาธารณะ เพื่อให้ทีมนักวิจัยทางทะเลจากทั่วโลกเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย การเพิ่มศักยภาพรองรับการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนของเศรษฐกิจภาคทะเล เช่น การเพิ่มความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์ทะเลที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคุมและจัดการขยะทะเลจากการท่องเที่ยวและการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจอื่นๆ ทางทะเล ส่งเสริมการศึกษาวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเลและชายฝั่ง การดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์โดยระบบนิเวศทางทะเล เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการประมงทางทะเลโดยมีการสำรวจและประเมินสถานการณ์ทรัพยากรประมงทะเล มีการบริหารจัดการทรัพยากรประมงทะเลโดยใช้หลักวิทยาศาสตร์ มีการฟื้นฟูทรัพยากรและอนุรักษ์สัตว์น้ำประจำถิ่น สัตว์น้ำหายากใกล้สูญพันธุ์ และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงเชิงนิเวศโดยชุมชนประมง ขับเคลื่อนนโยบายการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและทรัพยากรประมงผ่านการออกกฎหมายและนโยบายที่เอื้อ ไม่เป็นอุปสรรค และสอดคล้องกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสถานการณ์โลก ส่งเสริมความรู้และสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้มีความรักและหวงแหนและสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อย่างยั่งยืน

180301

แผนแม่บทย่อย

การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
บนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยลดลง

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

- 1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมลดลงจากกรณีปกติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ภายในปี 2570
- 2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ อันดับไม่น้อยกว่า 40 ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนและเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยอย่างยั่งยืน โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนา ปรับปรุงให้เกิดกระบวนการหรือระบบการตรวจวัด การรายงาน และการทวนสอบที่มีประสิทธิภาพ การมีตลาดซื้อขายคาร์บอนเครดิตที่มีประสิทธิภาพ และการให้บริการข้อมูลภูมิอากาศของประเทศและระบบฐานข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180301 มีการคงตัวชี้วัดเดิม คือ (1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวม แต่มีการปรับเพิ่มสาขา จากเดิม สาขาพลังงานและขนส่ง สาขากระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ และสาขาการจัดการของเสีย เป็น สาขาพลังงาน สาขาคมนาคมขนส่ง สาขากระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ สาขาการจัดการของเสีย และสาขาเกษตร และมีการปรับค่าเป้าหมายจากเดิม ลดลงอย่างน้อยร้อยละ 15 จากกรณีปกติ เป็น ลดลงจากกรณีปกติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ภายในปี 2570 และได้มีการเพิ่มตัวชี้วัด คือ (2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ โดยกำหนดค่าเป้าหมายไม่น้อยกว่าอันดับที่ 40 ภายในปี 2570

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
18 การเติบโตอย่างยั่งยืน 180301 การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย	หมายเหตุที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก เป้าหมายระดับหมายเหตุ 2. ผู้ประกอบการเดิมสามารถปรับตัวไปสู่การผลิตยานยนต์ไฟฟ้าและมีการลงทุนเทคโนโลยียานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญภายในประเทศ หมายเหตุที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายระดับหมายเหตุ 1. การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 2. การอนุรักษ์ พลัง และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน 3. การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน หมายเหตุที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายระดับหมายเหตุ 3. สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ไม่มี

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180301 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) หมายเหตุที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก เป้าหมายที่ 2 ผู้ประกอบการเดิมสามารถปรับตัวไปสู่การผลิตยานยนต์ไฟฟ้าและมีการลงทุนเทคโนโลยียานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญภายในประเทศ หมายเหตุที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายที่ 1 การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่ 2 การอนุรักษ์ พลัง และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 3 การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน หมายเหตุที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายที่ 3 สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยตรง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจาก 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ (2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ พิจารณาได้ดังนี้

(1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) จากข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมลดลงจากกรณีปกติของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) พบว่า ประเทศไทยดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกในสาขาพลังงานและสาขาคมนาคมขนส่งได้ร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ให้ลดลงร้อยละ 4 คิดเป็นร้อยละ 375 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566 โดยเป็นไปตามแผนการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศ (แผน NAMA) อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา ประเทศไทยจะต้องดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกภายใต้เป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution: NDC) โดยตั้งเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลง ร้อยละ 30 - 40 ภายใน พ.ศ. 2573 ใน 5 สาขา ได้แก่ สาขาพลังงาน สาขาคมนาคมขนส่ง สาขากระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ สาขาการจัดการของเสีย และสาขาเกษตร ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากแผน NAMA ในบางสาขา

(2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) จากรายงานอันดับความเสี่ยงด้านภูมิอากาศโลก พบว่า ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 34 ของกลุ่มประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้อันดับไม่น้อยกว่า 35 คิดเป็นร้อยละ 97.14 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ (2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ พิจารณาได้ดังนี้

(1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) คิดเป็นร้อยละ 15 ใน 2 สาขา ได้แก่ สาขาพลังงานและสาขาคมนาคมขนส่ง จากทั้งหมด 5 สาขา เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 75 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

(2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) ประเทศไทยมีอันดับที่ 34 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้อันดับไม่น้อยกว่า 40 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 85 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยจาก 2 ตัวชี้วัด พบว่า มีค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 80 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด พิจารณาได้ดังนี้

(1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 17.49 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง ร้อยละ 14.24**

(2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2564) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่อันดับ 67 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง ร้อยละ 49.25**

(1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(2) ดัชนีความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ

การดำเนินงานที่ผ่านมา

เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายในการดำเนินงานตามเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้ทบทวนและปรับบทบาทภารกิจ และโครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และได้จัดตั้งกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นหน่วยงานประสานงานกลางของประเทศ ภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยให้ครอบคลุมในมิติ การลดก๊าซเรือนกระจก การปรับตัว รวมไปถึงการเพิ่มขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการ ซึ่งในมิติการลดก๊าซเรือนกระจกมีการดำเนินงานสำคัญในภาคพลังงานขนส่ง โดยมีการผลักดันนโยบายมาตรการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) อย่างต่อเนื่อง โดยมีการลดภาษีนำเข้ารถยนต์ไฟฟ้าร้อยละ 40 การลดภาษีสรรพสามิตจากร้อยละ 8 เป็นร้อยละ 2 รวมถึงการให้เงินสนับสนุนและสิทธิประโยชน์ทางภาษีอื่นๆ ในขณะที่มิติการปรับตัว มีการจัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (NAP) เพื่อเป็นกรอบหลักในการสนับสนุนการขับเคลื่อนตามเป้าหมายระดับโลกด้านการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ มีการเร่งผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ปัจจุบันกำลังอยู่ในขั้นตอนของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตลอดจนหน่วยงานมีการดำเนินงานในโครงการสำคัญ อาทิ โครงการมุ่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ด้วยการใช้กลไกราคาแบบบูรณาการ โครงการพัฒนาเมืองคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน โดยองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการภาวะวิกฤตด้านธรณีพิบัติภัย โดยกรมทรัพยากรธรณี เป็นต้น ทั้งนี้การดำเนินการของหน่วยงานต้องมีความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในหมวดหมู่ที่ 10 ในการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน และหมวดหมู่ที่ 11 ในการช่วยสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง และสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

180301

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในห้วงการพัฒนาต่อไปยังมีความท้าทายด้านการจัดเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำบัญชีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ และการประมวลผลข้อมูลการลดก๊าซเพิ่มเติมในสาขา ได้แก่ สาขากระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ สาขาการจัดการของเสีย และสาขาเกษตร ที่ยังจัดทำไม่สมบูรณ์ เนื่องจากข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงขาดกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการตรวจวัด การรายงานผล และการทวนสอบการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อีกทั้งยังมีความท้าทายจากปัจจัยกีดกันจากภายนอก เช่น การกำหนดราคาสินค้านำเข้าบางประเภท เพื่อกีดกันการนำเข้าสินค้าที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงก่อนข้ามพรมแดนของสหภาพยุโรปที่จะบังคับใช้ใน 5 ผลิตภัณฑ์หลัก ได้แก่ ปูนซีเมนต์, ปุ๋ย, เหล็ก, อะลูมิเนียม และกระแสไฟฟ้า ซึ่งกำลังจะเริ่มดำเนินการใน พ.ศ. 2569 ทำให้ประเทศไทยจะต้องมีการเตรียมความพร้อมผ่านการผลักดันกลไกคาร์บอนในภาคบังคับ รวมถึงต้องอาศัยการบังคับใช้กฎหมาย มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ กลไกทางการเงิน ที่เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งพัฒนากระบวนการตรวจวัด รายงาน และทวนสอบที่มีประสิทธิภาพ สามารถสนับสนุนระบบติดตามและประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ผลักดันกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการตรวจวัด การรายงานผล และการทวนสอบการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เร่งสร้างฐานข้อมูลการลดก๊าซเรือนกระจกในสาขาที่ยังไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูล เพื่อใช้ประโยชน์ในการติดตามและการขับเคลื่อนการดำเนินงานลดก๊าซเรือนกระจกที่มีประสิทธิภาพ และสามารถประเมินผลตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในเป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (NDC) ผลักดันพัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์ หรือมาตรการภาษีทางคาร์บอน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการซื้อขายคาร์บอนเครดิต สนับสนุนทางการเงินและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ซื้อหรือผู้ขายในภาคสมัครใจให้สามารถเข้าถึงตลาดคาร์บอนเครดิตได้มากขึ้น และควรผลักดันให้เกิดกลไกราคาคาร์บอนภาคบังคับให้เกิดขึ้นในประเทศไทย รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ โดยเร่งผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ซึ่งจะเป็กลไกสำคัญในการสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจก เร่งพัฒนาระบบข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่เป็นปัจจุบันและสะท้อนกับบริบทของประเทศ ผลักดันให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคีเครือข่าย รวมถึงส่งเสริมให้ภาคการผลิตสามารถเข้าถึงนวัตกรรมลดก๊าซเรือนกระจก

* แผน Nationally Appropriate Mitigation Action (NAMA) plan pre-2020 ตั้งเป้าหมายว่าจะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ต่ำกว่าระดับ BAU ร้อยละ 7-20 พิจารณาจากสาขาพลังงานและขนส่ง พบว่าบรรลุตามค่าเป้าหมายแล้ว

* การลดก๊าซเรือนกระจกภายใต้เป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution: NDC) โดยตั้งเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจลร้อยละ 30 – 40 ภายใน พ.ศ. 2573 ใน 5 สาขา ได้แก่ สาขาพลังงาน สาขาคมนาคมขนส่ง สาขากระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ สาขาการจัดการของเสีย และสาขาเกษตร

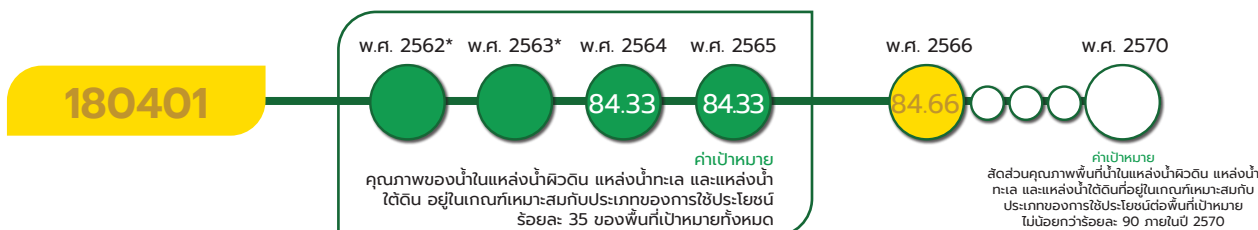

การเติบโตอย่างยั่งยืน

180401

แผนแม่บทย่อย

การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร
ทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180401 สำหรับสถานการณ์ พ.ศ. 2562 – 2563 ตัวชี้วัดสัดส่วนคุณภาพพื้นที่น้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำทะเล และแหล่งน้ำใต้ดินที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมกับประเภทของการใช้ประโยชน์ต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่มีการรายงาน ดังนั้น จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากข้อมูลภาพรวมคุณภาพน้ำของทั้งประเทศที่จัดเก็บโดยกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งเป็นการบรรยาย ทำให้ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพเหมาะสม
กับประเภทการใช้ประโยชน์

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

สัดส่วนคุณภาพพื้นที่น้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำทะเล และแหล่งน้ำใต้ดินที่อยู่ในเกณฑ์
เหมาะสมกับประเภทของการใช้ประโยชน์ต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์ในการจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิด โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่
ส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการมลพิษ เช่น ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัด
ขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ มาตรการควบคุม
การใช้น้ำ ลดการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคครัวเรือน
ที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ และการมีระบบบำบัดน้ำเสียที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและเหมาะสม
กับประเภทการใช้ประโยชน์

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180401 ยังคงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเดิมที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570
ที่กำหนดให้ สัดส่วนคุณภาพพื้นที่น้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำทะเล และแหล่งน้ำใต้ดินที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม
กับประเภทของการใช้ประโยชน์ต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570 ตามที่ปรากฏ
ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เผยแพร่ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562

180401

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน 180401 คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเล มีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์	10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 2. การอนุรักษ์ พืชม และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	ข.ด้านอื่น ๆ (1) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืนโดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180401 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 –2570) หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายที่ 2 การอนุรักษ์ พืชม และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258 ในส่วนของด้านอื่น ๆ ที่กำหนดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากสัดส่วนคุณภาพพื้นที่น้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำทะเล และแหล่งน้ำใต้ดินที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมกับประเภทของการใช้ประโยชน์ต่อพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่ร้อยละ 84.66 (จากการรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย) เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85.47 คิดเป็นร้อยละ 99.05 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566 โดยแบ่งออกเป็นแหล่งน้ำผิวดิน ตรวจวัดคุณภาพโดยการจัดทำดัชนีคุณภาพน้ำ (Water Quality Index: WQI) ซึ่งดำเนินการในแหล่งน้ำทั่วประเทศ 49 แม่น้ำสายหลัก โดยแบ่งออกเป็น 61 แหล่งน้ำ และ 9 แหล่งน้ำนิ่ง พบว่า มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีจำนวน 30 แหล่งน้ำ คิดเป็นร้อยละ 43 อยู่ในเกณฑ์พอใช้จำนวน 29 แหล่งน้ำ คิดเป็นร้อยละ 41 และอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม จำนวน 11 แหล่งน้ำ คิดเป็นร้อยละ 16 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง แหล่งน้ำทะเล พบว่า ส่วนใหญ่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 91 และแหล่งน้ำใต้ดิน ตรวจติดตามโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลเพื่อการบริโภค ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาลปี พ.ศ. 2520 พบว่า มีน้ำบาดาลที่เหมาะสม

แก่การอุปโภคบริโภค ร้อยละ 79 โดยมีน้ำบาดาลที่มีปริมาณสารละลายอยู่ในเกณฑ์กำหนดที่เหมาะสม ร้อยละ 64 มีปริมาณสารละลายเกินเกณฑ์กำหนดที่เหมาะสมแต่ไม่เกินเกณฑ์อนุโลมสูงสุด ร้อยละ 15 และมีปริมาณสารละลายเกินเกณฑ์อนุโลมสูงสุด ร้อยละ 21

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากสัดส่วนคุณภาพพื้นที่น้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำทะเล และแหล่งน้ำใต้ดินที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมกับประเภทของการใช้ประโยชน์ต่อพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่ร้อยละ 84.66 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 94.07 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 84.33 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น ร้อยละ 0.39**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อพัฒนาให้คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น ในส่วนของการบริหารจัดการ**แหล่งน้ำผิวดิน** ได้ดำเนินการกำหนด ทบทวนและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมน้ำเสีย และมลพิษจากแหล่งกำเนิด ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนยกระดับคุณภาพน้ำในพื้นที่เป้าหมาย อาทิ การแก้ไขปัญหา น้ำเสียจากฟาร์มสุกร จังหวัดราชบุรี เป็นต้น รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน ซึ่งจะช่วยในการแก้ไขและป้องกันปัญหาน้ำเสียไหลลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ อีกทั้งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบของการพัฒนาระบบอนุญาตรบายมลพิษและฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง ในขณะที่**การบริหารจัดการน้ำทะเล** ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 โดยติดตามความเสียหายของทรัพยากรทางทะเลอย่างร้ายแรงกรณีน้ำมันรั่วไหล/น้ำทะเลเปลี่ยนสี ฝ้าติดตามพื้นที่เสี่ยงภัยที่เป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง อาทิ กรณีการสะสมของแพลงก์ตอนพิษ เพื่อลดความเสียหาย แก่กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนกลุ่มเครือข่าย เพื่อสร้างจิตสำนึกและสร้างเครือข่ายในการดูแลอนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลอย่างต่อเนื่อง ส่วน**การบริหารจัดการน้ำบาดาล** หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพัฒนาแหล่งน้ำดิบ แหล่งน้ำใต้ดินในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มและพัฒนาคุณภาพแหล่งน้ำดิบ น้ำผิวดิน ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ให้สามารถนำไปในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น ระบบประปาหมู่บ้าน หรือน้ำเพื่อการเกษตร

180401

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้ว่าปัจจุบันสถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลของประเทศไทย จะใกล้เคียงกับค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 85.47 แต่ยังคงมีประเด็นท้าทายที่อาจส่งผลให้ ค่าเป้าหมายในปัจจุบันลดลงได้ คือ **การบริหารจัดการไม่ให้เกิดการรั่วไหลของขยะปฏิกูล สารเคมี และสารพิษ จากบ้นกไหลลงสู่แหล่งน้ำประเภทต่าง ๆ** ที่มาจากการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจ ทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เนื่องจากเป็นสาเหตุหลักของการเกิดน้ำเน่าเสีย และการปนเปื้อนในแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง

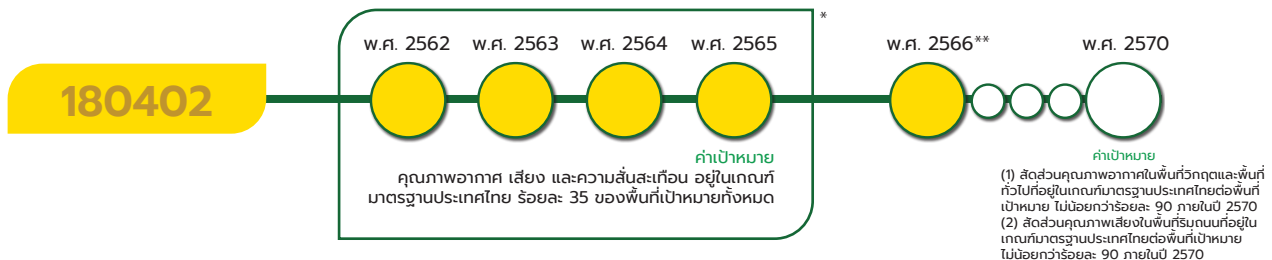
ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องการจัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเล มีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 ที่กำหนด ค่าเป้าหมายไว้ที่ร้อยละ 90 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**ควรเร่งแก้ไขปัญหาในการควบคุม หรือลดการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิด** ทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคครัวเรือน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวสูง เช่น พื้นที่ดริมน้ำ ให้มีการบริหารจัดการน้ำเสียที่แหล่งกำเนิดอย่างเป็นระบบ รวมถึง**ผลักดันให้มีมาตรการที่สามารถจัดการของเสียจากแหล่งกำเนิดตามหลักวิชาการได้แต่ต้นทาง** เช่น บังคับให้มีการบำบัดน้ำเสีย ตั้งแต่ขั้นตอนการขออนุญาตประกอบกิจการ เพื่อป้องกันการรั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ หรือการส่งเสริมการลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดในส่วนของอาคารบ้านเรือนทั่วประเทศ โดยการออกข้อกำหนดในการบังคับใช้ ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง เป็นต้น

แผนแม่บทย่อย

การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร
ทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180402 สำหรับสถานการณ์ 2562 – 2565 ตัวชี้วัดคุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือน อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทย ไม่มีการรายงาน ดังนั้นจึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายปีในแต่ละพื้นที่และระดับเสียงในสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ริมถนนและพื้นที่ทั่วไป ซึ่งเป็นการบรรยาย ทำให้ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

**สำหรับสถานการณ์ ว.ศ. 2566 ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากเป็นกรณี 2 ตัวชี้วัด

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

คุณภาพอากาศและเสียง อยู่ในระดับมาตรฐานของประเทศไทย

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

- 1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570
- 2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์ในการจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิด โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการมลพิษ เช่น ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การตรวจวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงเพื่อเฝ้าระวังผลกระทบสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ การที่บุคลากรมีทักษะและเครื่องมือในการตรวจวัดคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีมาตรการในการจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180402 มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม คุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือนอยู่ระดับมาตรฐานของประเทศไทย ร้อยละ 90 ของพื้นที่เป้าหมายทั้งหมด เป็น (1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570 และ (2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570

180402

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน 180402 คุณภาพอากาศ และเสียง อยู่ในระดับ มาตรฐานของประเทศไทย	หมวดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายระดับหมวดหมาย 3. การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน	ไม่มี

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180402 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมายที่ 10** ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต **เป้าหมายที่ 3** การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน และไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยตรง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจาก 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย และ (2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย พิจารณาได้ดังนี้

(1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) จำนวนจังหวัดที่คุณภาพอากาศดีขึ้น (29 จังหวัด จาก 38 จังหวัดที่มีสถานีตรวจวัดแบบอัตโนมัติและมีข้อมูลครบทั้งปี) ที่ร้อยละ 76.31 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 คิดเป็นร้อยละ 84.79 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566

(2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) จากการเก็บข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ ณ สถานีตรวจวัดระดับเสียงบริเวณพื้นที่ริมถนน พบว่ามีจำนวนวันที่มีระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมง อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ร้อยละ 71.3 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 คิดเป็นร้อยละ 79.22 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจาก 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย และ (2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย พิจารณาได้ดังนี้

(1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่ร้อยละ 76.31 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 84.79 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

(2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่ร้อยละ 71.30 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 79.22 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยจาก 2 ตัวชี้วัด พบว่า มีค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 82.01 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 กับสถานการณ์ของปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด พิจารณาได้ดังนี้

(1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 70.58 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น ร้อยละ 8.12**

(2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ร้อยละ 73 สะท้อนให้เห็น**สถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง ร้อยละ 2.33**

(1) สัดส่วนคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่ทั่วไปที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย

(2) สัดส่วนคุณภาพเสียงในพื้นที่ริมถนนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทยต่อพื้นที่เป้าหมาย

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดการคุณภาพอากาศ เสียง และการสั่นสะเทือน ผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรม ดังนี้ **ด้านคุณภาพอากาศ** ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและ ไฟป่า ใน พ.ศ. 2566 โดยใช้หลักการ 3 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่เมือง พื้นที่ป่า และพื้นที่เกษตรกรรม 7 มาตรการ อาทิ เร่งรัดการประชาสัมพันธ์ เจริญและแจ้งเตือนล่วงหน้า 7 วันทุกพื้นที่ ยกระดับ

การบริหารจัดการเชื้อเพลิงแบบครบวงจร (ซึ่งเก็บลดเผา และ Burn Check) ลดจุดความร้อน ป้องกันและควบคุมการเกิดไฟในทุกพื้นที่ และพัฒนาระบบพยากรณ์ความรุนแรงและอันตรายของไฟ ผลักดันกลไกระหว่างประเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน เป็นต้น และเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2566 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้เห็นชอบมาตรการ

180402

“มาตรการแก้ไขปัญหามลพิษ PM2.5 พ.ศ. 2567” โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐมากขึ้นและเน้นการสื่อสารเชิงรุกแจ้งเตือน รวมถึงตั้งเป้าหมายลดการเผาไหม้ในพื้นที่เกษตรลงให้ได้ร้อยละ 50 ในส่วนของการออกกฎหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ. ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการและรับทราบแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา และกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติแล้ว โดยร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญ คือ กำหนดให้มีคณะกรรมการทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนเชิงนโยบายและเชิงวิชาการ และการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ มีระบบการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดของประเทศ มีมาตรการการลดและควบคุมมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิด มีการกำหนดเขตเฝ้าระวังและเขตประสบมลพิษทางอากาศ มีเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด เช่น ภาษีอากรสำหรับอากาศสะอาด ค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษทางอากาศ เป็นต้น รวมถึงกำหนดความรับผิดชอบทางแพ่งและบทกำหนดโทษ นอกจากนี้ยังมีการประกาศบังคับใช้มาตรฐานการปล่อยไอเสียยูโร 5 สำหรับรถยนต์ใหม่ในประเทศไทย โดยมีผลตั้งแต่วันที่

1 มกราคม 2567 เป็นต้นไป ในส่วนของพื้นที่เขตควบคุมมลพิษมาตาปุด และบริเวณใกล้เคียงจังหวัดระยอง มีการจัดการมลพิษทางอากาศโดยการติดตามตรวจสอบเพื่อเฝ้าระวังในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์/ทบทวนมาตรการแนวทางการแก้ไขปัญหาสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) และเสนอมาตรการและแผนแก้ไขปัญหามลพิษเพิ่มเติมพร้อมจัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาสารอินทรีย์ระเหยง่ายในพื้นที่มาตาปุด จังหวัดระยอง พ.ศ. 2567 **ด้านเสียง และความสั่นสะเทือน** กรมควบคุมมลพิษได้จัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทจัดการมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2566 – 2580) มีเป้าหมายให้พื้นที่ที่มีสถานีตรวจวัดของกรมควบคุมมลพิษมีระดับเสียงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 และมีความสั่นสะเทือนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ภายใน พ.ศ. 2580 อีกทั้งพัฒนาการสอบเทียบเครื่องวัดความเร็วรอบเครื่องยนต์ซึ่งเป็นหนึ่งในอุปกรณ์ตรวจวัดระดับเสียงของยานพาหนะ เพื่อยกระดับมาตรฐานการตรวจวัดและสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมถึงปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจวัดและประเมินเสียงรบกวนที่ใช้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเหตุรำคาญจากกิจกรรมต่าง ๆ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

การเติบโตของเมืองและประชากรส่งผลให้เกิดความต้องการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ประกอบกับการขาดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ การเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม และยานพาหนะบนท้องถนน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและเสียง รวมถึงสถานการณ์สภาพการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ทำให้ปัญหาไฟป่าและมลพิษจากฝุ่น PM 2.5 ฝุ่น PM 10 มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่มีความแปรปรวน สภาพอากาศความร้อนมีความผันผวน ภาวะลมสงบเกิดขึ้นยาวนานกว่าปกติ ฝุ่นละอองไม่ฟุ้งกระจาย และสะสมในพื้นที่จนเกินมาตรฐาน รวมถึงอนุภาคของฝุ่นละออง PM 2.5 สามารถพัดพาไปได้ในระยะไกล ข้ามพรมแดนและส่งผลกระทบต่อพื้นที่ห่างไกลจากแหล่งกำเนิดได้ อีกทั้งประเทศไทยยังขาดการบังคับใช้กฎหมายและขาดบทลงโทษสำหรับผู้ก่อมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง นับเป็นความท้าทายในการเร่งแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเตรียมการรับมือและเร่งรัดผลักดันมาตรการเพื่อลดและควบคุมมลพิษทางอากาศและเสียงอย่างเข้มข้นมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้การบริหารจัดการมลพิษด้านอากาศและระดับเสียงที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง เพื่อเฝ้าระวังผลกระทบสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ โดยมีมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อมทั้งเชิงรุกและเชิงรับ พัฒนาทักษะเครื่องมือในการตรวจวัดคุณภาพอากาศและเสียง ให้เป็นไปตามมาตรฐาน พัฒนาเทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนรถโดยสารในระบบขนส่งมวลชนและรถบรรทุกเพื่อการพาณิชย์จากเครื่องยนต์สันดาปที่ใช้ น้ำมันเป็นเครื่องยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าและพัฒนา ระบบขนส่งมวลชน ให้ครอบคลุมทุกเส้นทางและตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมถึงบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจจับยานพาหนะที่ปล่อยควันดำบนท้องถนนหรือมีระดับเสียงของท่อไอเสียดังเกินกว่าค่ามาตรฐาน รวมถึงมีบทลงโทษสำหรับผู้ก่อมลพิษที่ชัดเจน การใช้มาตรการทางภาษีลดปริมาณรถยนต์เก่าบนท้องถนนที่ปล่อยมลพิษทางอากาศ เพื่อให้ประเทศไทยมีคุณภาพอากาศ เสียง และความสันติสุขอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

การเติบโตอย่างยั่งยืน

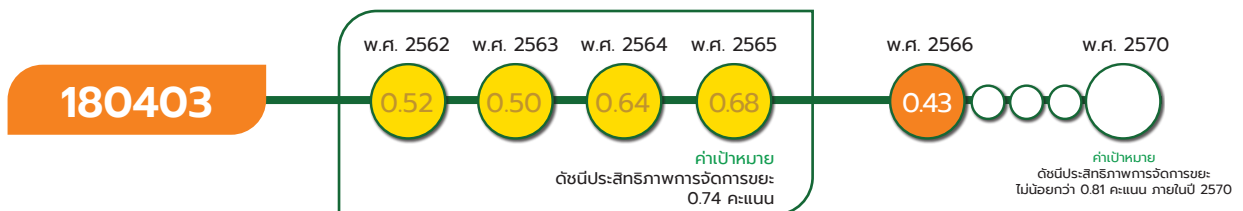

แผนแม่บท
18

180403

แผนแม่บทย่อย

การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร
ทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

การจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตราย สารเคมีในภาคการเกษตร
และกากอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ ไม่น้อยกว่า 0.81 คะแนน ภายในปี 2570

มีวัตถุประสงค์ในการจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิด โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่
ส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการมลพิษ เช่น ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียและระบบ
กำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เป็นต้น โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การลด
ปริมาณการเกิดขยะหรือของเสีย และคัดแยกขยะตามหลักการ 3R ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้
และการกำจัดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายตามหลักวิชาการ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180403 ยังคงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเดิมที่ต้องบรรลุภายใน
พ.ศ. 2570 ที่กำหนดให้ ดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ ไม่น้อยกว่า 0.81 คะแนน ภายในปี 2570
ตามที่ปรากฏในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เผยแพร่ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน 180403 การจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตราย สารเคมี ในภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีประสิทธิภาพมากขึ้น	หมวดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียน และสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายระดับหมวดหมาย 1. การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 3. การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน	ข.ด้านอื่น ๆ (3) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180403 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมายที่ 10** ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ **เป้าหมายที่ 1** การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ **เป้าหมายที่ 3** การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258 ในส่วนของด้านอื่นๆ ที่กำหนดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีคะแนน 0.43 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 0.73 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.90 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ จากรายงานของกรมควบคุมมลพิษและกรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565 พบว่า (1) การจัดการขยะมูลฝอย สามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้ 8.80 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 34 และมีการกำจัดถูกต้อง 9.80 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 38 จากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน 25.70 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 จาก พ.ศ. 2564 (2) ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเกิดขึ้น 110,427.65 ตัน ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง 110,124.66 ตัน คิดเป็นร้อยละ 99.72 (3) ปริมาณของเสียอันตรายชุมชนเกิดขึ้น 676,146 ตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.99 จาก พ.ศ. 2564) ซึ่งได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง 86,967 ตัน คิดเป็นร้อยละ 12.86 และ (4) ปริมาณกากอุตสาหกรรมที่มีการแจ้งการขนส่งในระบบและนำเข้าสู่ระบบการจัดการ 36.55 ล้านตัน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการขยะในภาพรวมของไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

180403

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีคะแนน 0.43 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งกำหนดค่าดัชนีไม่น้อยกว่า 0.81 คะแนน ภายในปี 2570 คิดเป็นร้อยละ 53.09 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่ 0.68 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ง ร้อยละ 36.76

การดำเนินงานที่ผ่านมา

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการจัดการขยะของประเทศอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย มีผลการดำเนินงานสำคัญ ได้แก่ การดำเนินงานให้สอดคล้องตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยการกำหนดคุณลักษณะของบรรจุภัณฑ์นำกลับมารีไซเคิล การรับรองวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีส่วนผสมพลาสติกรีไซเคิล และการเร่งสร้างความร่วมมือกับกลุ่มผู้ประกอบการขายปลีก - ส่ง และกลุ่ม PPP Plastics เพื่อลดพลาสติกในขั้นตอนการบริโภคและเรียกคืนผลิตภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว รวมทั้งจัดทำข้อเสนอรูปแบบการคัดแยกและเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท โดยกำหนดให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นแบบ 4 (+1) ประเภท คือ ขยะอินทรีย์ (ขยะอาหาร) ของเสียอันตรายจากชุมชน ขยะรีไซเคิล และขยะทั่วไป เพื่อนำมาใช้กำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สำหรับ**ขับเคลื่อนการกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน** ได้จัดตั้งศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนในระดับจังหวัด จำนวน 23 จังหวัด ส่วนที่เหลือทาง อปท. จะเก็บรวบรวมไว้เพื่อส่งกำจัด ปีละ 1 - 2 ครั้ง การจัดการกากอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การขับเคลื่อนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อได้ดำเนินการออกกฎหมายแล้ว**จำนวน 5 ฉบับ** ได้แก่ (1) ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. 2566 (2) ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง การแจ้งรายละเอียดแสดงการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. 2566 (3) ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขออนุญาต และการอนุญาตให้นำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วออกนอกบริเวณโรงงาน พ.ศ. 2566 (4) ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วในบริเวณโรงงาน พ.ศ. 2566 และ (5) ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการนำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วออกไปจัดการนอกบริเวณโรงงาน พ.ศ. 2566 **ตลอดจนพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายจำนวน 4 ฉบับ** ได้แก่ (1) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับการขนมูลฝอยติดเชื้อเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้งมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2565 (2) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเกณฑ์มาตรฐานทางชีวภาพภายหลังการกำจัดมูลฝอย พ.ศ. 2565 (3) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนด

ประเภทมูลฝอยหรือแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้ออื่นที่ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2565 และ (4) ประกาศกรมอนามัย เรื่อง แบบบันทึกข้อมูลปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2565 เพื่อเพิ่มศักยภาพการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ รวมถึงพัฒนาและขับเคลื่อนระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อของประเทศสำหรับใช้เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อของประเทศที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนิน**โครงการเพื่อขับเคลื่อนฯ พ.ศ. 2566** คือ โครงการจัดทำฐานข้อมูลของสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วในอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อจัดทำฐานข้อมูลของเสียที่มีความเสี่ยงสูงที่อาจก่อความเดือดร้อนแก่ประชาชน สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำกฎข้อบังคับ นโยบาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์และการเงินที่เหมาะสม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

จากสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตราย สารเคมีในภาคการเกษตร และการอุตสาหกรรมที่ปัจจุบันจัดอยู่ในระดับวิกฤตนั้น ประเด็นท้าทายสำคัญที่ต้องเร่งให้เกิดขึ้นคือ **การสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมถึงการเร่งสร้างความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ในการคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ จากสถิติของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน พบว่าส่วนมากเป็นขยะอาหารและขยะพลาสติก ซึ่งขยะจำพวกนี้จะเป็นต้นเหตุของการปนเปื้อน ส่งผลให้การคัดแยกขยะที่ปลายทางนั้นเป็นไปด้วยความยุ่งยากและสิ้นเปลืองงบประมาณ อีกทั้ง**ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายหรือกฎระเบียบเชิงบังคับ**ในการบริหารจัดการขยะตั้งแต่การผลิต การบริโภค และการจัดการที่ปลายทาง ส่งผลให้การบริหารจัดการขยะยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินงานเพื่อให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อของเสียอันตราย สารเคมีในภาคการเกษตร และการอุตสาหกรรมได้นั้น ควรให้ความสำคัญกับการผลักดันให้มีการ**บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว** อาทิ การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดข้อบังคับในกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการทำลายสินค้าอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ **เร่งสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคประชาชน**ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่ครัวเรือน บูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั่วประเทศ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมที่กำหนด เพื่อให้มีศักยภาพรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันได้ และส่งเสริมให้ภาคเอกชนดำเนินธุรกิจตามหลัก**ของเศรษฐกิจหมุนเวียน**ที่มีหลักการในการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำและใช้ใหม่ได้ โดยให้เกิดทรัพยากรเหลือทิ้งให้น้อยที่สุด จะส่งผลให้ปริมาณขยะในระบบลดลงได้

การเติบโตอย่างยั่งยืน

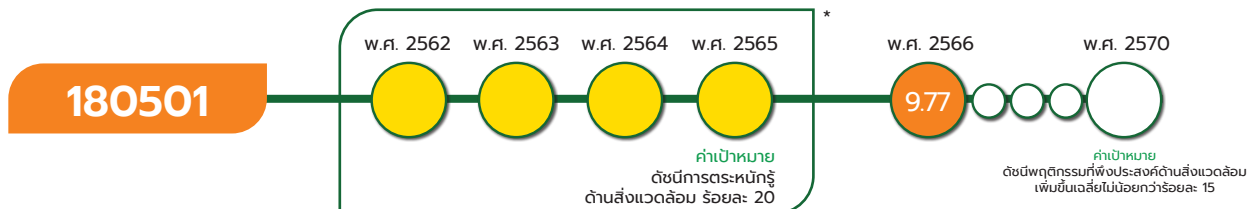

แผนแม่บท
18

180501

แผนแม่บทย่อย

การยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 180501 สำหรับสถานการณ์ พ.ศ. 2562 – 2565 ตัวชี้วัดดัชนีการตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีการรายงาน ดังนั้น จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง โดยใช้ข้อมูลเทียบเคียงที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นการบรรยาย ทำให้ไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

คนไทยมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ดัชนีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานและยกระดับแนวทางการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านกลไกของพื้นที่ทดลองเชิงนวัตกรรม โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึก ค่านิยมในการรักษาสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเครื่องมือกลไกในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การมีกฎหมาย นโยบาย และมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม และมีระบบการรายงานผล ตลอดจนกระบวนการติดตามตรวจสอบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180501 มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม ดัชนีการตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 20 เป็น ดัชนีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน 180501 คนไทยมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี	หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 1. การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 2. การอนุรักษ์ พื้่นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน 3. การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 3. สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ไม่มี

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 180501 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) **หมวดหมู่ที่ 10** ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ **เป้าหมายที่ 1** การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ **เป้าหมายที่ 2** การอนุรักษ์ พื้่นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน **เป้าหมายที่ 3** การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน และ**หมวดหมู่ที่ 11** ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **เป้าหมายที่ 3** สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และไม่ปรากฏความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยตรง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากดัชนีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย (1) จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) (2) จำนวนองค์กรเอกชน (NGO) ด้านสิ่งแวดล้อม และ (3) จำนวนกิจการ/องค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานของโครงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Green) และจำนวนโรงเรียน Eco-School พิจารณาได้ดังนี้

(1) จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีจำนวนสะสม 283,904 คน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2565 ที่มีจำนวน 277,680 คน คิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.24

(2) จำนวนองค์กรเอกชน (NGO) ด้านสิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีจำนวน 306 องค์กร เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจาก พ.ศ. 2565 ที่มีจำนวน 299 องค์กร คิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.34 ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงความตระหนักต่อคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(3) จำนวนกิจการ/องค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานของโครงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Green) ซึ่งสามารถแบ่งตามประเภทกิจกรรม ได้แก่ การผลิตสีเขียว โรงแรมสีเขียว อุทยานแห่งชาติสีเขียว ร้านอาหารสีเขียว และสนามบาสสีเขียว ซึ่งพิจารณาได้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตในภาคธุรกิจ โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีจำนวนที่ผ่านเกณฑ์การรับรอง 181 กิจการ/องค์กร ลดลงจาก พ.ศ. 2565 ที่มีจำนวน 263 กิจการ/องค์กร คิดเป็นอัตราลดลงร้อยละ 31.18 และจำนวนโรงเรียน Eco-School พ.ศ. 2566 มีจำนวน 934 โรงเรียน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2565 ที่มีจำนวน 517 โรงเรียน คิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.66 โดยค่าเฉลี่ยของจำนวนกิจการ/องค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานของโครงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Green) และจำนวนโรงเรียน Eco-School มีอัตราเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 24.74

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้ง 3 องค์ประกอบข้างต้น สถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.77 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ให้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 คิดเป็นร้อยละ 325.67 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2566

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากดัชนีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย (1) จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.24 (2) จำนวนองค์กรเอกชน (NGO) ด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.34 (3) จำนวนกิจการ/องค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานของโครงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Green) ลดลงคิดเป็นร้อยละ 31.18 และจำนวนโรงเรียน Eco-School เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 80.66 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของจำนวนกิจการ/องค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานของโครงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Green) และจำนวนโรงเรียน Eco-School เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 24.74 โดยสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีค่าเฉลี่ยจาก

3 องค์ประกอบ เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.77 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 คิดเป็นร้อยละ 65.13 ของค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีการจัดเก็บข้อมูลเฉพาะจำนวน อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และจำนวนองค์กร เอกชน (NGO) ด้านสิ่งแวดล้อม คิดอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยได้ร้อยละ 4.93 สะท้อนให้เห็น สถานการณ์การพัฒนาที่แย่ง ร้อยละ 98.17

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการ ขับเคลื่อนการยกระดับกระบวนการทัศน์ให้ประชาชน เกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผ่านกิจกรรม ต่าง ๆ อาทิ ต่อยอดการเชิญชวนให้โรงเรียนทั่วประเทศ เข้าสู่การเป็นโรงเรียนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-School) ซึ่งเป็นการให้การสนับสนุนโรงเรียน เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาระดับจังหวัด หรือการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการดูแล พืชพันธุ์ รักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างต่อเนื่องผ่านการสร้าง อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมู่บ้าน (ทสม.) และการสร้างเยาวชนผู้นำการเปลี่ยนแปลง สู่ชุมชน เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการปกป้อง ดูแล พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามา มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม อย่างมากยิ่งขึ้น หรือการสร้างฉลากสินค้าเพื่อรองรับ รูปแบบการผลิตที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Mark) นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินโครงการ เพื่อขับเคลื่อนฯ พ.ศ. 2566 ได้แก่ **โครงการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ**

และสิ่งแวดล้อม แบบองค์รวมมุ่งสู่การเติบโต อย่างยั่งยืน เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และยกระดับ การขับเคลื่อนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านการทดลองนวัตกรรมในเชิงพื้นที่ โดยการมี ส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ส่งผลให้ประชาชนเกิด ความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ**โครงการ ส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** โดยการเสริมสร้างให้เกิด ทุนส่วนความร่วมมือกับภาคีที่เกี่ยวข้องในการ ขับเคลื่อนการดำเนินงานการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผ่านภาค เอกชน และภาคธุรกิจ ได้แก่ สถานประกอบการ องค์กร โรงแรม ร้านอาหาร อุทยานแห่งชาติ และสนามบินที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อส่งเสริมให้ เครือข่ายภาคประชาชนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภค ใช้วิถีชีวิตที่เป็นมิตรและมีสำนึกรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยส่งเสริมช่องทางสินค้า และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

180501

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ เช่น การเกิดภัยธรรมชาติ การเกิดโรคอุบัติใหม่ การเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ปัญหาทางเศรษฐกิจ หรือความก้าวหน้าขึ้นของเทคโนโลยี ถือเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องตระหนักอย่างยิ่ง เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประชาชนทั้งเชิงบวกและเชิงลบ รวมทั้งงานจิตอาสาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นงานที่เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงมีความท้าทายอย่างมากในการส่งเสริมให้จำนวนอาสาสมัครเพิ่มขึ้นในแต่ละปี และปัจจุบันยังขาดฐานข้อมูลในการประเมินพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของคน เนื่องจากยังไม่มีกำหนดนิยามความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน ส่งผลต่อการจัดเก็บและประเมินข้อมูลด้านความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้การขับเคลื่อนในประเด็นการยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570 ได้นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการในการจัดทำฐานข้อมูลและระบบประเมินผล เพื่อติดตามเป้าหมายคนไทยมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี รวมถึงเร่งปรับปรุงกลไกและพัฒนาเครื่องมือของภาครัฐ ให้เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน สู่การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนทุกเพศทุกวัย สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างทันทั่วถึง